

Kommuneplan for Tinn 2006-2018

Kap. 1 Fokus - mål - strategier

- 1.1 Utgangspunkt
- 1.2 Ett fokus: «Reiselivskommunen Tinn»
- 1.3 To strategiområder. Næringsutvikling og kompetanse. Estetikk, kultur og identitet
- 1.4 Tre satsingsområder. Byen, bygdene og fjellet

Kap. 2. Om Kommuneplanen

- 2.1 Kommuneplanprosessen. Organisering av arbeidet
- 2.2 Om dokumentets status. Plan- og bygningslovens bestemmelser
- 2.3 Tinns plansystem

Kap. 3. Forutsetninger

- 3.1 Samfunnstrender og nasjonale utfordringer
- 3.2 Regionale samarbeid

Kap. 4 Tinns utfordringer

- 4.1 Befolkningsutvikling. Prognoser for planperioden
- 4.2 Status og utfordringer for sektorene
- 4.3 Status og utfordringer innen samarbeidsområder
- 4.4 Økonomiske og administrative utfordringer
- 4.5 Overordnede mål for kommunal tjenesteproduksjon i planperioden

---

Reiselivskommunen Tinn

Fra å være en kommune preget av industri og jordbruksnæring, skal vi over til noe annet. Det er vi selv som bestemmer hva. Vi har vår egen identitet og historie, vårt eget ressursgrunnlag og våre egne muligheter. Ved å utnytte hele vårt grunnlag vil vi være i stand til å skape en spennende, framgangsrik og kreativ framtid.

Kommuneplan for Tinn 2006-2018

Kommuneplanen for Tinn 2006-2018 ble vedtatt i kommunestyret i mars 2007. Planen var lagt ut til offentlig ettersyn i desember og januar, og innbyggere, næringsliv og andre har kommet med synspunkter på planen. Mange har deltatt i prosessen.

Kommuneplanen for Tinn 2006-2018 har ett fokus «**Reiselivskommunen Tinn**».

Det vil si at reiseliv er valgt med vekt på næringsutvikling.

Planen har to strategiområder, Næringsutvikling og kompetanse, og Estetikk, kultur og identitet. Resultatene skal vises på de tre satsingsområder Byen, Bygdene og Fjellet.

Kommuneplanen slik den foreligger tror vi vil være et godt utgangspunkt for videre utvikling av Tinnsamfunnet. Jeg håper vi også i framtiden vil ha et bredt engasjement når det gjelder utviklingen av kommunen vår. Det er vår egen innsats og vår vilje til endring som er grunnlaget for at vi lykkes. Vi har vår egen identitet og historie, vårt eget ressursgrunnlag og våre egne muligheter.

Ved å utnytte hele vårt grunnlag er vi i stand til å skape en spennende, framgangsrik og trygg framtid for Tinns befolkning.

Politikere og administrasjon ønsker å takke innbyggerne og næringslivet for engasjement og innsatsvilje i denne prosessen.

Med vennlig hilsen

Erik Haatvedt

Ordfører i Tinn

Kap. 1. Fokus - mål - strategier

1.1 Utgangspunkt

Kapittel 3 og 4 omtaler de forhold som påvirker Tinn som samfunn og de forutsetninger som ligger til grunn for utforming av Tinns kommuneplan for neste 12-års periode. Kapittel 4 omhandler de utfordringer Tinn kommune står overfor i de forskjellige sektorer og innenfor viktige tverrsektorielle samarbeidsområder i den kommunale virksomhet. Disse redegjørelsene danner grunnlag for utforming av fokuset for denne kommuneplanen, for satsingsområdene og for strategiene. De strategiske utfordringene er forhold innen kommunens virksomhet som det er påkrevet å ha oppmerksomheten kontinuerlig rettet mot for å utvikle kommunen som tjenesteproducent og lokalsamfunn i ønsket retning. Dette er nærmere omtalt og konkretisert i kapittel 4.

I planperioden er det fastlagt både overordnede mål for innholdet i den kommunale tjenesteproduksjon og fokus på utviklingen av reiselivsnæringen i kommunen. Når det gjelder den kommunale tjenesteproduksjonen vil retningslinjene ha betydning både for de som skal stå for tjeneste-ytingen og i forhold til de som skal motta tjenesteytingen. Når det gjelder fokus på Reiselivskommunen Tinn vil dette ha betydning for de overordnede politiske målsetningene og retningsvalgene og for prioriteringer og satsinger i den enkelte sektor.

1.2 Ett fokus:

«Reiselivskommunen Tinn»

Kommuneplanen for Tinn setter fokus på "Reiselivskommunen Tinn". Det vil si at reiseliv er valgt med vekt på næringsutvikling, og at Tinn som en reiselivskommune skal bidra til å utvikle reiselivet på et høyt internasjonalt nivå. Videre betyr det at Tinn kommune skal være aktiv og ha fokus på utvikling av hele kommunen relatert til næringsutvikling innen reiseliv. Kommunen vil også vektlegge miljøaspektet i planperioden.

Samferdsel

Bedre og mer effektiv infrastruktur inn til og gjennom kommunen er avgjørende for den videre utviklingen i reiselivskommunen Tinn. Infrastruktur er en grunninvestering for å få til den ønskede utviklingen når det gjelder næringsutvikling, arbeidsplasser og bosetting i kommunen.

1.3 To strategiområder:

Næringsutvikling og kompetanse Estetikk, kultur og identitet

Vektlegging av strategiområdene vil si at disse skal ha særskilt oppmerksomhet både i kommunal tjenesteyting der det tilrettelegges for næringsutvikling og innen politiske prioriteringer og valg.

Strategiområde 1. Næringsutvikling og kompetanse

Med området næringsutvikling er det lagt vekt på følgende: næringsutvikling og samarbeidsstrategier, næringsutvikling, markedsføringsstrategier og kompetanse.

Næringsutvikling og samarbeidsstrategier

Samarbeidsstrategier skal bidra til samordning og organisering av kommunens og næringslivets innsats for å utvikle nasjonalt og internasjonalt konkurransedyktige reiselivsprodukter. Ambisjonen er å samle både kommune og næringsliv om felles mål og etablere nye handlekraftige samarbeidsformer som kan løfte Tinn som reiselivskommune. Dette krever helhetlig tenkning og grep på tvers av tradisjonelle kommunale sektorer like mye som det krever økt samarbeid og ansvar i reiselivsnæringene.

Tinns satsing som reiselivskommune bør samordnes slik at framdrift, satsingsområder, kompetanse og styring gis et helhetlig grep. Grunnlaget for å lykkes i videre utvikling av reiselivsnæringen ligger i å være "Forberedt på framtiden". Forstått som å være i forkant av en utvikling og ikke motstrebende i etterkant. Dette gjelder både innen planlegging av sentrumsfunksjoner, næringsarealer, fellesskapssteder, innen tilgang på etterspurt kompetanse, kvalitetssikring, utvikling av lokale produkter og tjenester, samt styrking av identitet og bevissthet rundt lokale fortrinn.

Næringsutvikling og markedsføringsstrategi

Markedsføringsstrategien handler om hvordan vi kan styrke markedsføringen av Tinn og Rjukan som destinasjon, og hvordan kommunen og næringslivet best kan bruke sine ressurser for å øke turiststrømmen. Skal vi lykkes, kreves det at kommunen og næringslivet samordner innsatsen til markedsføring. Utvikling av en overordnet markedsføringsstrategi vil skape forståelse for «hvem» vi er som reiselivskommune.

Kompetanse

Satsingen på kompetanse skal bidra til at det i Tinn legges til rette for skole- og utdanningstilbud i forbindelse med etterspurt kompetanse, i samarbeid med lokale- og eksterne kompetansemiljøer. Ambisjonen innenfor satsingen på kompetanse er å gjøre reiselivet mer profesjonelt og lønnsomt. Kvalitet og seriøsitet må kjennetegne reiselivsproduktet, og dette forutsetter målrettet satsing innen kompetansebygging. Tinn har som målsetting å ha en høy kvalitet på vertskapsfunksjonen i takt med reiselivsutviklingen. Kommunen må bidra til å skape gode og stabile kompetansemiljøer. Gode kompetansemiljøer trekker til seg en stabil og ressurssterk arbeidskraft som er svært viktig for utviklingen av kommunen.

Strategiområde 2. Estetikk, kultur og identitet

Satsingen på estetikk, kultur og identitet skal bidra til å få fram kulturtilbud som er med på å skape identitet, engasjement, kunnskap og arbeidsplasser som gjør det attraktivt å bo og flytte til kommunen.

Kultur - identitet

Et mangfoldig og rikt kulturtilbud er en viktig ressurs som er med på å danne grunnlaget for næringsliv og bosetting. Kombinasjonen av økt kjøpekraft og mer fritid bidrar til å øke bruken av kulturtilbudene. Tilbudene gir innbyggerne grunnlag for livskvalitet, identitet, samhold og nyskaping og er samtidig viktige fundamentet i satsingen innenfor reiseliv.

Kultur er basert på lokale menneskelige og materielle ressurser. Gamle tradisjoner og bygninger sammen med engasjerte innbyggere har vært med på å bygge opp næring innen reiseliv og handverk og skal fortsatt danne grunnlaget for utviklingen av reiselivskommunen Tinn.

Tinn er rik på naturressurser, kulturuttrykk og god byggeskikk. Dette setter krav til å kunne skape engasjement, formidle kunnskap og legge til rette for aktivitet. Gjennom en bevisst satsing på kultur, idrett og fritidsaktiviteter framhever Tinn sine fortrinn og sin styrke som kulturbærer og reiselivsdestinasjon.

Estetikk - identitet

Estetikk dreier seg både om vellykkede enkeltobjekt og om gode sammenhenger og helhetsinntrykk. Dette skal komme til uttrykk både i utviklingen av by og grender og i utbyggingen av hytte- og rekreasjonsområder. Utvikling av attraktive bo- og hytteområder er viktig for trivsel og tilhørighet. Tinns særpreg skal skille reiselivskommunen positivt ut fra andre destinasjoner.

Utarbeidelsen av et kvalitetssikringsprogram for Tinn vil kunne vise til retningslinjer for hvordan kommunen skal framstå, fra skilting av gater og plasser, til helhetlig

utforming på informasjonsmateriell. En klar profil krever bevisst satsing og helhetlige løsninger. Tinn som reiselivskommune skal knyttes opp mot Hardangervidda og Gaustatoppen som regionalt fyrtårn. Alle byer har sin kulturhistorie, men det er likevel grunn til å framheve Rjukans kulturarv. Satsingen på å markere Rjukan som kandidat til verdensarvlista, vil gi en stor mulighet til å vise verden det unike bygningsmessige og historiske miljøet på Rjukan.

1.4 Tre satsingsområder. Byen, bygdene og fjellet

Byen, bygdene og fjellet

I Tinn skal byen Rjukan og bygdene være en god bo- og arbeidsregion med en hensiktsmessig funksjonsdeling, slik at de gjensidig styrker hverandre og bidrar til at Tinn framstår som en attraktiv kommune for bosetting og næringsutvikling. Kvalitet, fleksibilitet og kompetanse skal stå i sentrum for den kommunale tjenesteytingen som tilbys. Tinn kommune skal kjennetegnes som en kvalitetskommune både for de som bor og for de som besøker oss og har sin fritidsbolig her. Dette legger føringer for en kommunal tjenesteyting.

Handel og næringsvirksomhet skal være knyttet til Rjukan og bygdene, hvor Rjukan skal framstå som regionsenter med handel, service, næringsliv og lokalsykehus. Tinn Austbygd, Hovin og Atrå skal framstå som bygdesentra.

Med jord, skog, fjell og utmark har Tinn grunnlag for et variert, spennende og ressurssterkt landbruk. Et velstelt kulturlandskap er en forutsetning for levende bygder og i tillegg en estetisk nytelse. Denne styrken er et fortrinn for satsing på turisme i bygdene. Bygdesentra med handel, identitet, service, næring knyttet opp mot jakt, fiske og hytteservice bidrar til livskraftige bygder og en attraktiv bosettingskommune. Utvikling og markedsføring av lokale tradisjoner og produkter står sentralt sammen med tilrettelegging og utvikling av guidede turer og bygdeturisme. Bygdene skal være attraktive møteplasser for en befolkning i alle aldre. Det skal legges vekt på en god fysisk utforming som bidrar til å markere stedenes særegenhet og kvalitet. Landbruket skal være en viktig del av næringslivet i kommunen med mulighet til å drive fjellturisme på lik linje med andre aktører i markedet. Tinn kommune ønsker å arbeide for at jakt, fiske og turisme må defineres og aksepteres som driftsgrener knyttet til landbruket.

Tinn kommune har forpliktelse for å ta ansvar for villreinstammen på Hardangervidda ved å sikre uberørte sammenhengende vinterbeiteområder.

Kap. 2. Om Kommuneplanen

2.1 Kommuneplanprosessen. Organisering av arbeidet

Siste kommuneplan ble vedtatt våren 2002. Etter normal rytme skulle således neste revisjon sluttføres i løpet av våren 2007.

Med bakgrunn i den omfattende prosessen rundt utarbeidelsen av forrige kommuneplan, er det denne gang lagt opp til en «lett» rullering. Det vil si at forrige kommuneplan er lagt til grunn for denne kommuneplanen, men med et økt fokus på reiselivsnæring.

I evalueringen av forrige kommuneplanrullering var det et ønske at det politiske nivå må trekkes inn i prosessen i en tidlig fase for på den måten å kunne øve reell innflytelse på sentrale element i planutforming. Derfor ble det allerede i oppstarten av kommuneplan-prosessen nedsatt en politisk arbeidsgruppe med utvalgslederne, representant fra formannskapet og varaordfører. Arbeidsgruppa holdt formannskapet orientert om prosessen, valg av strategier og satsingsområder. Arbeidsgruppa fikk mandat til utforming av utkast til kommuneplan for perioden 2006-2018.

Arbeidsgruppa utarbeidet et diskusjonsutkast til kommuneplanen for Tinn 2006-2018 som ble sendt ut til alle husstandene i kommunen. Det ble også orientert om arbeidet med kommuneplanen i Hyttemagasinet som når ut til alle hytteeiere i kommunen. I denne perioden ble det holdt to åpne folkemøter med kommuneplanen som tema, samtidig som stoff om kommuneplanrevisjonen ble lagt ut på Tinn kommunes internetsider.

2.2 Om dokumentets status. Plan- og bygningslovens bestemmelser

Plan- og bygningslovens § 20-1 om kommuneplanlegging har følgende ordlyd:

Kommunen skal utføre en løpende kommuneplanlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, estetiske og kulturelle utvikling innenfor sine områder.

I hver kommune skal det utarbeides en kommuneplan. Planen skal inneholde en langsiktig og en kortsiktig del. Den langsiktige delen omfatter mål for utviklingen i kommunen, retningslinjer for sektorenes planlegging og en arealdel for forvaltningen av arealer og andre naturressurser. Den kortsiktige delen omfatter samordnet handlings-program for sektorenes virksomhet de nærmeste år. Kommuneplanleggingen skal bygge på de økonomiske og øvrige ressursmessige forutsetninger for gjennomføring.

Videre står det i samme paragraf at kommunestyret minst en gang i løpet av hver valgperiode skal vurdere kommuneplanen samlet, herunder om det er nødvendig å foreta endringer i den.

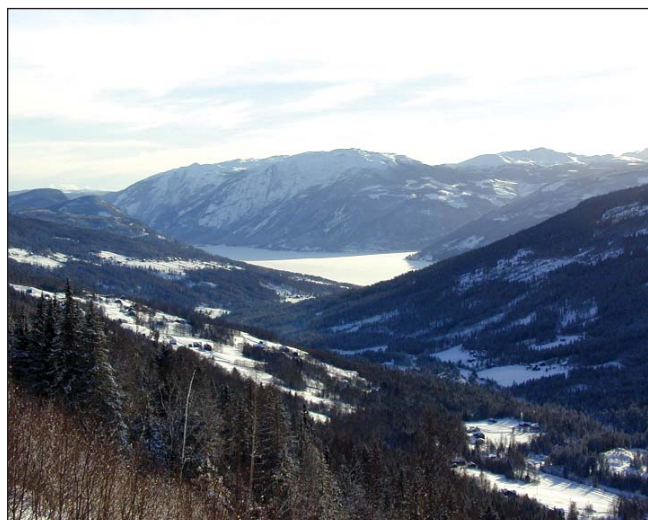
Med kommuneplanen menes til vanlig den langsiktige del etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Strategisk handlingsplan og økonomiplan som utarbeides hvert år, og har en fireårs planhorisont, utgjør det som i plan- og bygningsloven betegnes som kommuneplanens kortsiktige del.

Kommuneplanlegging omfatter både kommunen som geografisk avgrenset samfunn og som politisk og administrativ organisasjon. Dette innebærer at kommuneplanarbeidet på den ene siden må klarlegge hvilke problem og utfordringer kommunen står overfor i arbeidet med det som er målet for all kommunal forvaltning, å skape best mulig levekår for befolkningen, og på den annen side hvordan kommunen som organisasjon skal innrette seg for å nå denne målsetting.

Kommuneplanen skal være handlingsrettet og omfatte de overordnede planfunksjoner i den kommunale forvaltning. Gjennom kommuneplanens langsiktige del fastlegges målene for utviklingen av kommunen som geografisk samfunn og retningslinjer for hvordan målene skal nås gjennom strategisk handlingsplan og årsbudsjett for sektorene eller for tverrsektorielle tiltaksområder.

Til den langsiktige del hører også arealdelen som skal sikre at arealene og andre naturressurser i kommunen forvaltes ut fra et langsiktig helhetsperspektiv og som samtidig skal anviser nødvendige områder til forskjellige utbyggingsformål. Det er kommuneplanens samfunnsdel som nå legges fram. Kommuneplanens arealdel legges fram på et senere tidspunkt.

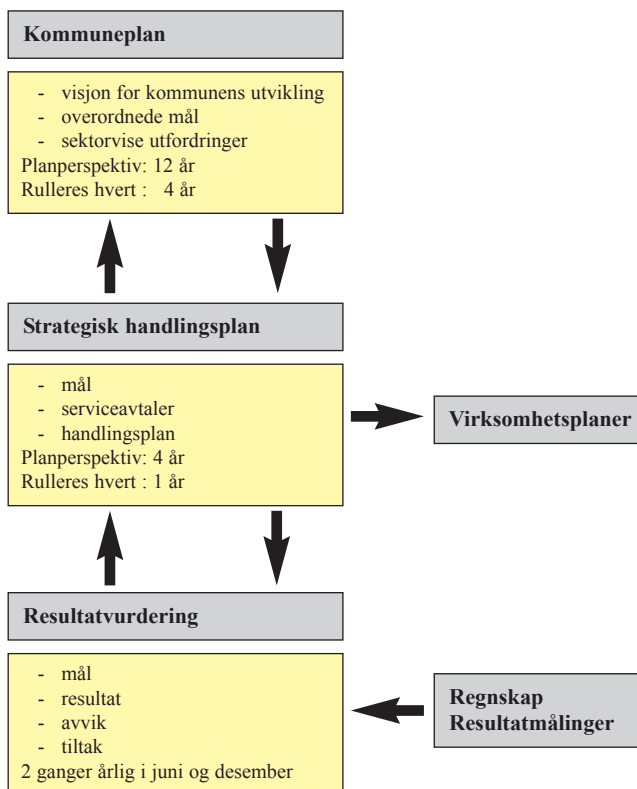
Kommuneplanarbeidet er ingen engangsforeteelse. Ved en hovedgjennomgang i hver kommunestyreperiode kan utviklingsretningen korrigeres ut fra endringer i de forutsetninger som påvirker den kommunale virksomhet. I henhold til plan- og bygningslovens § 20-6 skal kommuneplanen legges til grunn ved planlegging, forvaltning og utbygging i kommunen.

2.3 Tinns plansystem

Kommuneplanen utgjør det overordnede ledd i Tinns plansystem og legger således føringer for det øvrige planarbeid i kommunal regi. Plansystemet kan fremstilles slik:

Kommuneplanen angir en ønsket overordnet politisk utvikling i kommunen innenfor en lengre tidsperiode enn fire år. Strategisk handlingsplan skal vise hvordan denne utviklingen skal gjennomføres og sikres i årlige planer. Strategisk handlingsplan er et politisk overordnet dokument, i forhold til seksjonens egne planer, og skal vedtas av kommunestyret, med utgangspunkt eller «underlagt» kommuneplanen og vedtatte økonomiske rammer. Planen angir derfor viktige endringer i ressursbruk på områder hvor innsatsen enten skal økes eller trappes ned.

Kommuneplanen, - går over flere år med en revidering i hver kommunevalgperiode. Strategisk handlingsplan, - skal rulleres hvert år, og danne grunnlag for seksjonenes egne planer på tjenestestedene og er et verktøy i styring, oppfølging og ledelse av kommunen i tråd med politiske prioriteringer.

Kap. 3. Forutsetninger

3.1 Samfunnstrender og nasjonale utfordringer

Kommunal virksomhet og utvikling påvirkes både av eksterne forhold som generelle samfunnstrender, nasjonal og regional politikk og av interne forutsetninger som ressursgrunnlag, eksisterende utbyggingsmønster og infrastruktur, befolkningsutvikling, vedtatte planer og organisasjonsmessige forhold. I det følgende søkes det gjort rede for noen viktige forutsetninger og utviklingstrekk som påvirker Tinn som lokalsamfunn og som legger føringer for den kommunale virksomheten.

Individualisering og fornying av offentlig sektor.

Vi er inne i en individualiseringsbølge som fører til at enkeltindividene og deres valg trer klarere frem, at mangfoldet i verdier, livsformer og kulturelle uttrykk øker og Norge blir et mindre homogent samfunn. Mens individorienteringen før sto i kontrast til det kollektive, peker dagens utvikling mer i retning av nye og selvvalgte fellesskap. Et element i individualiseringsprosessen er at den enkelte person står tydeligere frem, er mer bevisst sin rettigheter og stiller større krav til tjenestetilbudet. Innbyggerne er opptatt av at de tjenester de etterspør leveres når det er behov for dem og at de er av tilstrekkelig omfang og kvalitet. Hvem som produserer/ leverer tjenesten er av mindre interesse. Denne utviklingen er en del av overgangen fra en første generasjon velferdsstat med like tilbud for alle og der det offentlige både definerer kvalitet, betaler for og bestemmer hvem som skal motta tjenestene, til andre generasjon som søker å møte de nye kravene til valgfrihet, fleksibilitet og individuell tilpasning i forhold til brukerne. Det offentlige rolle rettes inn mot å definere krav til en tjeneste og betale for den, ikke i et hvert tilfelle å produsere den selv. Vi bruker begreper som rettighetsstyrte tjenester og møter disse i både pasient-rettigheter, sosial lovgivning, i plan og bygningsloven og mange flere lover som styrer den kommunale hverdagen.

Et viktig element i en tilpassing av tjenestetilbudet vil være å definere hva som skal inngå i et allment, offentlig finansiert velferdstilbud og hva den enkelte må dekke av egen økonomi.

Fornyelse av offentlig sektor er et av hovedpoengene i de siste regjeringers tiltredelseserklæringer. Her ligger også en vurdering av arbeidsdelingen mellom forvaltningsnivåene og forenkling av det administrative apparat. Utviklingen av interkommunale selskaper og kommuneregionsamarbeid.

Teknologi. Teknologien sprenger grenser, ikke minst gjelder dette informasjonsteknologi og genteknologi. Informasjons- og kommunikasjonsteknologien har en

enorm gjennomslagskraft og leder mot en «vektløs» økonomi. Økonomien er ikke lenger i så stor grad knyttet til behandling av varer og omsetning av produkter, som til behandling og formidling av informasjon lagret i elektroniske media. Genteknologien kan revolusjonere vår helse og produksjon av mat.

Kompetanse. Menneskets skaperkraft har overtatt som den viktigste produksjonsfaktoren i økonomien. Dette gir store utfordringer til utdannelse og arbeidslivet. Vi tar ikke lenger en utdanning for livet, men utdanner oss hele livet. Kompetansekravene endres kontinuerlig. Den økende betydning av kompetanse som forutsetning for samfunnets verdiskapning gjør at utdanning vil være nøkkelen til yrkeslivet og ha en viktigere funksjon både når det gjelder sosial og faglig læring enn tidligere. I økonomi og næringsliv blir de viktigste innsatsfaktorene kunnskap i form av utdanning, erfaring, evne til nyskaping og til å sette i gang virksomhet på grunnlag av nye ideer.

3.2 Regionale samarbeid

Kongsbergregionen

Kongsbergregionen ble formelt stiftet 8. februar 2005, og er et samarbeid mellom kommunene Nore og Uvdal, Rollag, Flesberg, Kongsberg, Tinn, Notodden og Øvre Eiker.

Kommunesamarbeidet har følgende visjon. «Vi skal være en region som skaper verdier.»

Verdiene skal skapes i samspillet teknologi - natur - kultur. Rik og levende natur og kultur forenes med industri-, teknologi- utdannings- og servicesentra. Målet er at regionens områder skal utfylle hverandre, og bidra til at de samlede ressurser utnyttes best mulig. Regionens vekst skal stimulere byer, tettsteder og bygder.

Kongsbergregionen skal være et dynamisk område for mennesker som vil skape sin fremtid.

Kommunesamarbeidet skal bidra til å utvikle samfunn der innbyggerne engasjerer seg og tar ansvar. Dristighet skal balansere trygghet - med vilje til å gi noe for å få noe. Læring og kunnskap er bærebjelker i Kongsbergregionens videre utvikling.

I verdigrunnlag står det slik: «Vi er stolte av vår historie og vår identitet, og vi vil ta vare på og bruke dette i vår videreutvikling. Vi vil bygge fremtiden gjennom kunnskap, ny-skapning og teknologi - og dyrke det skapende menneske. Vi vil forvalte naturressursene bærekraftig for å sikre fremtidige generasjoners livsgrunnlag. Vi vil ha et samfunn preget av omsorg og fargerik åpenhet.»

Det er igangsatt 16 prosjekter som strekker seg fra barnevern, IKT samarbeid, internasjonalisering, kompetanse, opplevelseregionen til pleie og omsorg og regional innovasjon. Både kommunen og næringslivet i Tinn har høstet av samarbeidet både når det gjelder kompetanseheving og effektivisering, og styrking av

grunnlaget for eksisterende næring.

Kongsbergregionsamarbeidet har bidratt til økt regional styrke og derigjennom økt fokus på Tinn og utviklingen i kommunen.

Telemark fylkeskommune

Hovedmålet i fylkesplanen for Telemark 2002-2007:

«Å synliggjøre og videreutvikle Telemarks kvaliteter som bosted, arbeidssted, etableringssted og ferie-/fritidssted, for å få vekst i folketall og arbeidsplasser.»

Fire strategiske satsingsområder er valgt:

Infrastruktur - miljøvennlig areal- og transportutvikling.

En mer effektiv infrastruktur gjennom og internt i fylket er et avgjørende element i avlastningsstrategien; utvikling av en flerkjernestruktur på Østlandet og internt i Telemark. Infrastruktur er en grunninvestering for å få til en ønsket utvikling når det gjelder næringsutvikling, arbeidsplasser og bosetting. Det er derfor et prioritert innsatsområde å vedlikeholde og utvikle en bærekraftig infrastruktur.

Kompetanse. Befolkningen er fylkets viktigste ressurs, og kontinuerlig kompetanseutvikling i befolkningen er nødvendig for å takle de utfordringene Telemark står overfor når det gjelder omstilling og nyskaping. Riktig kompetanse er en forutsetning både for positiv næringsutvikling og gode offentlige tjenester.

Næringsutvikling/utvikling av det gode bosted. På grunn av den raske endringstakten i den tradisjonelle industrien er det en særlig utfordring for Telemark å utvikle en mer all-sidig næringsstruktur og et bredere arbeidsmarked. For å skape vekstkraftige byer og tettsteder, som er et reelt alternativ til det sentrale Oslo-området, må innsatsen også konsentreres om å utvikle attraktive og trygge lokal samfunn som gjør at folk blir boende og at nye folk flytter til.

Kultur og identitet. Telemark har rike kulturtradisjoner som sammen med nyskapende virksomhet kan videreutvikles og øke trivsel og attraksjonskraft. Aktiv deltagelse på kulturelle arenaer og møteplasser for amatører og profesjonelle stimulerer til læring, kommunikasjon, nyskaping, entreprenørskap og produktutvikling (form og design).

Det er en særlig utfordring å forene økt kvalitet, mangfold og profesjonalitet i kulturlivet med et sterkt folkelig engasjement.

Kap. 4. Tinns utfordringer

4.1 Befolkningsutvikling Prognoser for planperioden

Folketallsutviklingen i Tinn har vist en nedgang i perioden fra 2000 til 2006. Tabellen under viser både befolknings-utviklingen fordelt på aldersgrupper og for årene 2000 og 2006 er antallet i hver aldersgruppe vist i prosent av hele befolkningen.

Tabell 1. Folketallsutviklingen i Tinn i antall og prosent. Fra 2000 til 2006.

		%								%	
		2000	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2006	2006
Tinn	0-9 år	767	11,7	785	775	757	780	779	720	11,5	
	10-19 år	745	11,4	745	765	750	745	738	742	11,9	
	20-29 år	863	13,2	815	761	706	712	682	640	10,2	
	30-39 år	939	14,3	960	928	916	921	903	876	14,0	
	40-49 år	882	13,4	870	861	830	847	852	816	13,1	
	50-59 år	782	11,9	833	881	898	900	897	907	14,5	
	60-69 år	491	7,5	483	477	492	523	569	602	9,6	
	70-79 år	662	10,1	634	596	551	536	484	461	7,4	
	80-89 år	387	5,9	395	402	399	396	414	416	6,7	
	90 år og eldre	42	0,6	40	44	55	60	62	67	1,1	
		6560		6560	6490	6354	6420	6380	6247		

Tabell 2. Framskrevet folketallsutvikling i Tinn i prosent. Befolkningen fordelt på alder.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0-9 år	11,9	11,8	11,5	11,4	11,1	10,8	10,4	10,4	10,1	10,0	10,0	9,9	9,9
10-19 år	11,8	11,8	12,0	11,8	11,8	12,0	12,1	12,0	12,2	12,2	12,0	11,8	11,6
20-29 år	10,6	10,8	10,8	11,0	11,1	11,2	11,4	11,5	11,5	11,5	11,6	11,6	11,7
30-39 år	14,0	13,3	13,1	12,7	12,2	11,8	11,5	11,3	11,1	11,0	11,0	11,0	11,1
40-49 år	12,9	13,2	13,3	13,3	13,8	14,2	14,1	14,2	14,1	14,0	13,9	13,4	13,2
50-59 år	14,4	14,5	14,5	14,6	14,2	13,8	13,8	13,6	13,8	13,9	13,6	13,8	13,9
60-69 år	9,6	10,2	11,0	11,6	12,2	12,9	13,5	13,8	13,9	13,9	14,1	14,2	14,1
70-79 år	7,3	6,9	6,8	6,7	6,6	6,6	6,6	6,9	7,3	7,8	8,4	8,9	9,5
80-89 år	6,4	6,3	6,1	5,8	5,7	5,5	5,3	4,9	4,7	4,3	4,1	4,0	3,8
90 år +	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,4	1,3	1,3	1,2
Antall	6359	6332	6309	6296	6281	6270	6261	6260	6254	6259	6256	6264	6279

Differansen mellom de to tabellene i folketall for 2006 skyldes at i tabell 1 er det eksakte antallet av befolkningen som var bosatt i kommunen pr. 01.01.2006, mens tallene i tabell 2 er Statistisk sentralbyrå sine prognoser for befolkningsutviklingen i kommunen. Som vi ser er folketalls-utviklingen i Tinn svakere enn antatt. Går vi inn og ser på en prosentvis fordeling på aldersgruppene i Tabell 2 kan vi antyde følgende for planperioden fram til 2018:

- gruppa barn 0-9 år går ned med 2%
- befolkningsgruppa som er under utdanning fram til 30 år vil øke med 1%
- den arbeidsførende delen av befolkningen fra 30-59 år vil øke med 7%
- befolkningsgruppa som vil være pensjonister vil øke med 4%

4.2 Status og utfordringer for sektorene

Oppvekstsektoren

Skole. Innføringen av kunnskapsløftet med nye lærerplaner vil medføre en lengre planprosess i årene framover. Fagkompetanse og god faglig opplæring vil bli ekstra

fokusert som en følge av de nye lærerplanene. Dokumentasjon og oppfølging av den enkelte elev, og tilpassa opplæring, skal fokuseres for å kunne øke kunnskapsnivået hos alle elever. Tiltak som må settes i verk for å få bedre lærings-resultater er blant annet kompetanseheving av lærere og deres ledere, mappevurdering for den enkelte elev og bruk av lærerkompetanse inn mot de fag den enkelte lærer er kvalifisert til å undervise i.

Satsing på entreprenørskap i skolene vil være vel anvendt bruk av tid for å øke muligheten for at barn som vokser opp i Tinn selv kan gjøre noe med sin egen framtid.

Opplæringen innen entreprenørskap vil øke elevenes kreative virksomhet, deres forståelse for lokal identitet og deres evne til egenutvikling av egne ideer fram til ferdige produkter.

Skolestrukturen i Tinn kommune er i endring. Målet vil være å slutføre endringsprosessene i planperioden. Dette for å kunne bruke tid og krefter på god planlegging, læring og økte faglige resultater.

Voksenopplæringen vil få nye utfordringer fra høsten 2007 ved at retten til undervisning i norsk for flyktninger i asylmottak gjeninnføres. I tillegg skal voksenopplæringen oppfylle kravet om undervisning av bosatte flyktninger og nordmenn med rett til grunnskoleopplæring.

Barnehage. Full barnehagedekning er et mål for regjeringen i 2007. Tinn har full barnehagedekning i dag. Senking av maksimalprisene kan føre til behov for nye plasser. Kommunen må derfor ha en plan for å kunne opprette plasser på kort varsel ved endringer i behovet.

På samme måte som skolen har startet, vil også barnehagene starte entreprenørskap i 2007-08. De samme egenskapene som vektlegges i skolene vil bli vektlagt i barnehagene, men på et enklere plan.

Innføring av ny rammeplan i barnehagene vil medføre økt faglig innhold i barnas hverdag. Det betyr også økt satsing på kompetanse i personalgruppene. Dette gjelder både assistenter og førskolelærere. Barnehagene fortsetter utviklingen av lokale kvalitetsplaner, MINDA, og gjennomføring av planene i den enkelte barnehage.

Samfunnssektoren

Arealforvaltning. Det forventes fortsatt stor aktivitet på bygging av fritidsboliger og utvikling av aktivitetstilbud i kommunens definerte turistutbyggingsområder i planperioden. Det aller meste av verdiskapningen innenfor bygge-næringen vil skje i disse områdene. Skal verdiskapningen ha bærekraft må arealene forvaltes på rett måte. God kvalitet må sikres på saksbehandling, og tjenestene må ytes til rett tid. Dette setter krav til at kommunal tjenesteyting må være tydelig, forutsigbar og tilretteleggende. Ønsket om å få Rjukan inn på Verdensarvlista setter krav til at den arkitektoniske kvaliteten må sikres på det som er bygd og det som bygges.

Samfunnssikkerhet. Mulig skredfare i deler av kommunen gir store utfordringer både med hensyn til reguleringsplanarbeid og byggesaksbehandling i kommunen.

Detaljkartlegging av skredfare i eksisterende og nye boligområder, særlig i Vestfjorddalen, er en betingelse for at byggesøknader kan behandles. Spesialkompetanse på skredfarevurderinger må innhentes.

Økt fokus på overvåkning og fysiske tiltak i skredutsatte områder må påregnes.

Kommunen stilles overfor ekstra utfordringer med hensyn til beredskap. Det må avklares hvordan kostnader skal fordeles og om det finnes statlige midler til kartlegging og forebyggende tiltak.

VAR. Innenfor området vann, avløp og renovasjon må det satses videre på sanering av ledningsnett i Rjukan sammen med etablering av Mår som ny vannkilde i samsvar med handlingsplan for Rjukan vannverk.

I planperioden må det avklares om Mårvik avfallsplass skal opprettholdes og utvides, eller om avfall skal fraktes til større anlegg utenfor kommunen. Tinn kommune har en utfordring i vedlikehold og teknisk oppgradering som brannkrav, PCB-sanering i lysarmatur både i bygninger og i veibelysning og tilrettelegging for handikapadkomst til alle kommunens bygninger.

Landbruksnæringa er bærebjelken i bygdene våre, både med hensyn til bosetting, arbeid og vedlikehold av kulturlandskapet. Det tradisjonelle landbruket har i lang tid vært under press med krav om hardhendt rasjonalisering for å sikre økonomien. Strategiplan for landbruk og naturforvaltning 2003-2007 peker på at hele landbrukets ressursgrunnlag, både jord, skog, fjell og annen utmark, må tas i bruk for å sikre inntekt og arbeid til næringsutøverne. Kommunen må bidra til at disse ressursene kan utnyttes i større grad på en bærekraftig måte.

Levekårsektoren

Pleie og omsorgstjeneste. Eldeomsorgen vil stå overfor utfordringer framover fordi det blir flere 90+ åringer fram til år 2015. Aldersgruppen 67-80 år får en liten nedgang i samme periode. Relatert til tjenesteytingen vil økningen av personer over 80 år bidra til at behovet for pleie og omsorgstjenester øker, da det er denne aldersgruppen som etterspør flest og mest tjenester.

Vi står også overfor utfordringer i planperioden både i forhold til krav til opphold i institusjon og for tilbud til aldersdemente. Det kan se ut til at antall yngre demente øker og at dette medfører behov for et annet tilbud enn til eldre. Mye tyder på endrede krav i forhold til hjemmetjenester som en følge av at eldre blir boende hjemme lengre, og at familierelasjoner er under endring. Rusmisbrukere er en ny brukergruppe innenfor hjemmetjenesten som vil kreve mer tjenester i årene framover slik det ser ut nå.

Sykehjemmene bør ha mindre enheter, ikke store enheter som i dag, da individuelt tilpasset tjeneste til den enkelte beboer er lettere å gjennomføre i små enheter. Kravet til kultur, sosialt tilbud og aktiviteter vil bli større på sykehjemmet i fremtiden. Sykepleier i aktiv tjeneste hele døgnet på sykehjem og i hjemmetjeneste blir/kan bli et krav. Behov for kompetanseutvikling av personell vil vi måtte ta høyde for. Dette er utviklingsretninger som vil legge andre føringer for det kommunale tjenestetilbudet i planperioden.

Det vil også bli utfordringer i form av dagtilbud og økte ressurser når det gjelder psykisk utviklingshemmede som er ferdig med videregående skole og skal over i arbeid.

Barnevern, sosial og PP tjenesten. Her vil det skje store endringer i løpet av planperioden. Innen utgangen av 2007 vil sosialtjenesten overføres til et lokalt NAV kontor, i samarbeid med NAV arbeid og NAV trygd i Tinn. Det nye NAV kontoret vil gi tilbud til alle kommunens innbyggere og tjenestetilbudet vil ha et sterkt fokus på arbeid og sysselsetting.

Staten har pålagt alle kommuner å ha en boligsosial handlingsplan. Målsettingen fra staten er å sikre alle tak over hodet og et best mulig tilrettelagt botilbud for vanskeligstilte. I Tinn ser vi behov for bedre tilrettelegging av eksisterende boligmasse, samt økt behov for bistand og hjelp i egen bolig. Her ligger store utfordringer i forhold til koordinering for å gi vanskeligstilte bedre boforhold og økt livskvalitet.

Det er store utfordringer når det gjelder rusbruk blant barn og unge. Det må til en storsatsing for å forebygge og hindre en videreutvikling. Tverrfaglig samarbeid mellom alle berørte enheter i kommunen blir viktig i dette arbeidet. Det er også et satsingsområde å styrke tilbudet til voksne rusmisbrukere og her er en særlig utfordring i forholdet til rusmisbrukere som også har psykiske problemer.

Tverretattlig gruppe for barn og unge er et viktig redskap for samarbeid og bredt fokus på barn og unges oppvekstvilkår i kommunen. Forebygging av rusproblemer og kriminalitetsforebygging blant unge blir viktig.

Når det gjelder barnevern og pp - tjenesten må en planlegge hensiktsmessig organisering av disse tjenestene når sosialtjenesten overføres til NAV. Videre bør samarbeidet med effektiviseringsnettverket og Midt Telemark PPT videreutvikles.

Effektiviseringsnettverket i Kongsbergregionsamarbeidet fungerer svært bra for barneverntjenestene. Det er blant annet utarbeidet et felles intern-kontrollsystem for barneverntjenestene i alle de 7 kommunene. Dette legger et godt grunnlag for en felles standard og likhet mellom tjenestene disse kommunene imellom. Det er laget felles opplegg for kompetanseheving for ansatte, blant annet felles opplæringsprogram og veiledningsopplegg for saksbehandlere.

Helsetjenester: Utviklingen de siste årene er stadig blitt mer rettighetsstyrt, dvs at pasientene/brukerne har krav på tjenester nedfelt i lov eller forskrifts form. Denne utvikling ser bare ut til å forsterke seg og vil bety et økt press på de kommunale helsetjenestene. Områder som smittevern, påvirkes av at folk reiser mer, oftere og til mer eksotiske verdensdeler. I Tinn må vi ta høyde for helsemessige utfordringer og ha et tilfredstillende tilbud knyttet til flyktningmottaket. Dette kreve mer ressurser og bruk av tid for helsepersonellet. Satsingen på turisme og økning i folketallet spesielt i vinterhalvåret vil kreve et helsetilbud som er tilpasset dette.

Ungdom og rusforebyggende arbeid vil være et satsings-område også framover. Det legges opp til et samarbeid med barnevernet, sosialtjenesten, politiet og skolene når det gjelder forebyggende arbeid

Tinn har en utfordring når det gjelder sykemeldte og antallet uføretrygdde som ligger høyt. Dette er områder som sammen med arbeidet innen psykiatritjenestene vil være i fokus framover. Det vises her til helseplan der målet vårt er å redusere antallet langtidssjukemeldte og uføretrygda ned til landsgjennomsnittet.

Uansett befolkningsutvikling, så er tilbudet fra lokalsykehuset på Rjukan, en av de viktigste faktorene i befolkningens oppfatning av et godt helsetilbud i kommunen.

4.3 Status og utfordringer innen viktige samarbeidsområder

Lokalmiljø

Utviklingen av gode lokalmiljøer og nærmiljøer var et satsingsområde i forrige planperiode og vil være en felles utfordring også i årene framover. Gode lokalmiljøer skaper tilhørighet og trivsel og kan forhindre at mennesker faller utenfor den sosiale sammenhengen. Mange ting påvirker og legger grunnlaget for et godt lokalmiljø slik som trygge bo- og lekemiljøer og tilbud om fritidsaktiviteter og møteplasser for befolkning i alle aldersgrupper. Det skal legges til rette for universell utforming, det vil si løsninger som skal kunne brukes av alle mennesker, i så stor grad som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming. I en kommune hvor lokaldemokratiet er aktivt og hvor innbyggerne deltar i styre og stell, utvikles gjerne gode og stabile lokalmiljøer.

Frivillig arbeid

Frivillig arbeid gir, i tillegg til direkte verdiskaping i kommunen, også et betydelig bidrag til styrking av lokalmiljøene og de mellommenneskelige forhold. Frivillig arbeid skaper kort og godt et bedre samfunn. Vi ser det derfor som viktig å legge til rette for mest mulig frivillig arbeid på forskjellige plan.

Mye frivillig arbeid utføres av frivillige organisasjoner innen idrett, musikk, ungdomsorganisasjoner og

interesseorganisasjoner. Samtidig som mye frivillig arbeid utføres ved ulike kulturarrangement og festivaler. Slike kultur og idrettsarrangementer er avhengig av enkeltpersoners genuine interesse og at «trøkket kommer nedenfra».

Tinn kommune har vedtatt et overordna mål:

- kommunen tar ansvar for bygging og drift av noen kulturarenaer,
- aktiviteten overlates til hver enkelt organisasjon.

Kulturavdelingen har driftsansvar for Tinns storstue Rjukanhuset, og gir årlige driftstilskudd til samfunnshus og grendehus. Sammen med teknisk avdeling har kulturavdelingen driftsansvar for de fleste idrettsanlegg, badeplasser og lekeplasser i kommunen. Det gis årlige faste tilskudd til noen arrangement/festivaler og til enkeltarrangement. Erfaring viser at hver tilskuddskrone utløser dugnadsinnsats som i verdi er minst like stor. Det er et mål at Tinn kommune skal bidra positivt til den aktiviteten som det frivillige utfører.

Tinn kommunes rolle overfor det frivillig arbeid er:

- å være medspiller og tjenesteyter,
- både praktisk og økonomisk ved å legge forholdene til rette for aktivitet

Samfunnssikkerhet og beredskap. Målsettingen med kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er å redusere sårbarheten innen kommunens infrastruktur, redusere skadevirkningene av en krisesituasjon og sikre befolkningens liv, helse og velferd. Videre skal beredskapsplanlegging og øvelser analysere og forebygge mulige situasjoner som kan være en trussel for befolkningens liv, helse og velferd. Samfunnssikkerhet og beredskap vil være sentrale tema i denne planprosess. Ikke minst gjelder dette for forebyggende tiltak gjennom arealplanleggingen. Ved utbygging av nye områder skal samfunnssikkerhet og beredskap vektlegges, og det skal vurderes om dette kan få konsekvenser for nye utbyggingsområder i arealplanen. I Tinn bør rasrapporter og andre naturgitte forutsetninger vektlegges før en satser på å bygge ut nye områder.

Innenfor temaet samfunnssikkerhet og beredskap er Risiko- og sårbarhetsanalyser spesielt nevnt i denne sammenheng. Tinn står foran en revidering av denne i inneværende planperiode hvor spørsmål rundt radonutsatte områder må belyses.

Tverrfaglige utfordringer som samfunnssikkerhet og beredskap bør være et gjennomgangstema i kommuneplanen og reflekteres gjennom hele planhierarkiet.

Ved en slik forankring vil dette helt sentrale temaet bli synliggjort i alle faser av planprosessen og i alle ledd av kommuneorganisasjonen. I forebyggende sammenhenger vil fokus på og vektlegging av samfunnssikkerhet og beredskap i en planfase kunne bli helt avgjørende for håndtering av fremtidige uønskede situasjoner.

Tinn kommune har en plan for kriseledelse og det er akuttberedningsplaner for Helse- og sosialområdet. Disse planene er utarbeidet i fellesskap og skal gjøre tjenestetilbudet mest mulig operativt i forhold til større ulykker og katastrofer, som kan oppstå i kommunen. Målsettingen er: «Trygghet og sikkerhet for innbyggernes liv og helse når en krise eller katastrofe rammer». Planen er ferdigstilt i 2006.

4.4 Økonomiske og administrative utfordringer

Økonomiske utfordringer

Skal en kommune ha utviklingsmuligheter er det nødvendig med økonomisk kontroll og handlefrihet. Dette blir således et mål i seg selv i kommuneplanen.

Tinn kommune har et høyt inntektsnivå. Sentrale inntektsposter i kommunebudsjettet er skatteinntekter og statlige rammeoverføringer. Samtidig er en vesentlig del av kommunens inntekter avhengig av utvikling i kraftprisene, dette gjør kommuneøkonomien sårbar. En viktig utfordring blir å holde opp kommunens inntekter

Dette forutsetter bla. følgende:

- Opprettholdelse av folketallet
- God lønnsomhet i næringslivet
- Få flere ben å stå på, kraftinntektene er sårbare i forhold til endringer i kraftpriser

Økonomisk handlefrihet forutsetter også at kommunens driftsnivå tilpasses inntektene, slik at netto driftsresultat er tilstrekkelig stort til å kunne løse nødvendige investeringsoppgaver. Det bør også opparbeides økonomiske buffere for å møte vanskeligere økonomiske tider uten å måtte iverksette "panikktiltak", men ha nødvendig tid til økonomiske omstillinger. Dette forutsetter en økonomisk styring som bl.a. gir følgende resultater:

- Årlige netto driftsresultat som utgjør 3-5 % av driftsinntektene.
- Kommunens ressurser bør utnyttes mest mulig rasjonelt. Dette gjelder ikke minst kommunens personale som representerer hovedtyngden av driftskostnadene.
- Lånegjelden bør stå i forhold til driftsinntektene slik at den kan betjenes selv om rentenivået skulle stige.
- Det bør avsettes tilstrekkelige økonomiske buffere i form av fondsmidler for å kunne håndtere vanskeligere økonomiske tider.

Administrasjon og ledelse

Tinn kommune organiseres etter moderne prinsipper der brukeren og tjenestene er i sentrum og beslutningene tas så raskt og så nær brukeren som mulig. Dette betyr at ledere er delegert ansvar og myndighet og er beslutningsdyktige innen områdene fag, personal, økonomi og administrasjon.

Det er et mål at lederne framstår som tydelige og beslutningsdyktige.

Arbeidsgiverpolitikk. Lederne har en felles forståelse av kommunens arbeidsgiverpolitikk og arbeider aktivt med å revidere og forankre denne i organisasjonen. Det drives aktivt arbeid med ledelse og ledelsesverdier i hele organisasjonen. Visjonen vår er: «Vi går for toppen» og ledelses-verdiene trygghet, raushet, humor, initiativ og anerkjennelse skal gjenspeiles i organisasjonen. Ledere skal i samsvar med kommunens overordnede målsetting, sette mål for eget ansvarsområde.

Kommunikasjon og informasjon om saker som gjelder de ansatte er sentrale områder for å videreutvikle en god arbeidsgiverpolitikk. Kommunen vil legge vekt på kompetanseutvikling, ledelsesutvikling, finne fleksible løsninger samt trivselsfremmende tiltak og å utvikle positive holdninger i organisasjonen.

Alle ledere bør samhandle og samarbeide mer på tvers av enheter og fag, slik at det skjer en koordinering mellom de ulike enhetene, og slik at det er organisasjonens øverste mål som blir førende for de prioriteringer man gjør. Ledere skal inspirere og motivere sine medarbeidere til aktiv innsats mot felles mål. De skal skape trivsel gjennom et åpent og tillitsfullt samarbeid. Ledere må sørge for å ivareta og sikre jevnlig kontakt med tillitsvalgt og verneombud innen sitt område. Arbeidsmiljøet skal ivaretas ved at vi setter verdiordene våre ut i praksis.

4.5 Overordnede mål for kommunal tjenesteproduksjon i planperioden

Endrede krav til tjenesteyting fra brukernes side, stiller kommunen ovenfor utfordringer når det gjelder fleksibilitet og tilpassing av tjenester. Brukerens behov skal stå i sentrum for det som ytes. Kvalitet, fleksibilitet og kompetanse som grunnlag for tjenestene som tilbys vil stå sentralt framover. Tinn ønsker å kjennetegnes som en kvalitetskommune både for de som bor og lever her, for de som besøker oss og har fritidsbolig her og for næringslivet. Dette vil legge føringer for den kommunale tjenesteytingen.

Tinn kommune skal ha en samordna utvikling av fleksible og kvalitativt gode tjenester i dialog med brukeren i en effektiv organisasjon.

For å nå dette skal Tinn kommune sikre at tjenestene utføres i samsvar med behov, krav og forventning ved at:

- Tinn framstå som en kommune hvor det er lett å orientere seg og hvor henvendelser raskt blir fulgt opp
- utvikle tjenestestandarder i dialog med brukerne
- være en attraktiv arbeidsgiver for derigjennom å sikre kvalifisert arbeidskraft

TINN KOMMUNE

